

Jeg blev fjernet. Alternativet var underernæring, sygdom – måske døden

For en tid siden var jeg nogle dage på Landsarkivet i Viborg. Lidt fra mit arbejdsbord opdagede jeg en bekendt fra min egn. ”Nå, Søren, hvad kloger du så med”, hviskede jeg lidt friskfyragtigt. ” Jeg prøver såmænd at finde min datters familie.” – ”Jamen, du er da hendes far.”

Og nu fortalte Søren, datteren var adopteret, var nu 33 år gammel, fået konstateret kræft og havde tre måneder tilbage at leve. ”Nu vil min datter vide, hvor hun kommer fra; hendes forældre.”

Jeg blev fjernet fra Finland i krig. Alternativet var underernæring, sygdom måske døden. Det var mine forældre der tog initiativet. Den lokale læge skulle give den endelige tilladelse til evakueringen til Danmark.

Det var et rigt hjem, jeg kom til. Der var en enlig mor med to døtre. Jeg var lige fyldt to år; mine ny søskende var ti og tolv år ældre.

Kommunens børneværn skulle godkende anbringelsen; dengang formentlig kun en formsag. Det var jo de gode familier, der i 1940 - 44 modtog 3.764 finske krigsbørn.

Jeg kom i kommuneskolen og senere en læreplads.

Min danske mor snakkede aldrig om mine forældre eller hvor jeg kom fra. Jeg mærkede, det var tabu. Ved at spørge fornemme mig, at kunne give det indtryk, jeg var utaknemmelig.

Der var svigt. Det værste var, når min danske mor pakkede min kuffert og sagde, nu skulle jeg tilbage til Finland. Jeg flygtede så i natten. Kom grædende, krybende tilbage.

Husets stuepige havde lovet at gå til kommunen. Det blev ikke til noget. Egentlig var jeg glad for det. For jeg burde og skulle være taknemmelig. Og jeg havde mine kammerater og en elskelig klasselærer, Børge Pedersen. Mine to ældre søskende, Inge og Ulla. Jeg betroede mig til sognets pastor, Johannes Danielsen. Og da jeg senere kom i lære, fik jeg en ældre svend, Carlo Juhl, der tog mig med på ture ved vestkysten. Ingen af dem lever mere.

Og endelig var jeg sikker på, jeg også havde en far som alle andre. Han var derude; et eller andet sted. Efter min danske mors død fandt jeg alle brevene, gemt bagerst i et chatol. Også fra min far som spurgte til mig; hvorledes det gik. Ville også gerne have tilsendt fotos af mig.

Seniorforsker Mogens Nygaard Christoffersen fra Socialforskningsinstituttet har 2007 lavet en undersøgelse af samtlige 87.289 (enkeltfødsler, totalt 88.332) danske børn født i 1966 (altså også tvangsfjernede børn) og fulgt dem til de blev 27 år. Undersøgelsen konkluderer, at fjernelsen fra hjemmet har en afgørende negativ betydning, og disse børn har en over-sandsynlighed for at forsøge selvmord, inden de bliver 27 år.

Min egen undersøgelse af 61 finske krigsbørn, hvoraf nogle blev flyttet mere end én gang, viser det samme. Jeg erkender, materialet er spinkelt, men 6,6 % begik selvmord. Tallet er formentlig større, da jeg ikke kender det hele livsforløb for alle 61.

Da jeg var ansat som lærer på Nyborg Statsfængsel, kunne jeg ved at læse de indsattes sagsmapper konstatere, op til 12 skift mellem skoler og anbringelser i deres unge år var almindeligt.

En engelsk undersøgelse mange år efter anden verdenskrig af engelske `war children` dokumenterer, at kriminalitet, skilsmisse og selvmord var signifikant højere hos den gruppe børn, der var fjernet fra hjemmene i London og flyttet ud til fremmede. Mens de, der var blevet hos mødrene under Blitzten, var blevet de stærke og fået det gode liv. - Hvis de overlevede bombardementerne. De oplevede frygten men fik ikke angsten.

Danmark har nordisk rekord i tvangsfjernelser. Kommunernes Landsforening har i 2015 erkendt, de 14 milliarder kroner, man bruger i indsatsen over for børn og unge, kan anvendes mere hensigtsmæssigt; for eksempel en meget tidlig og intensiv indsats - ofte allerede under graviditeten.

Antal af fjernede børn er i dag ca. 13.000. I årene 2007 - 2018 er antallet af fjernelser uden forældres samtykke steget med 24 %.

Alt for mange tvangsfjernede bliver flyttet, fordi en plejefamilie ikke kan opfylde kravene.

Bliver et barn fjernet til en ny familie, afbryder man samtidigt kontakten til noget afgørende: en egn, søskende, kammerater, en skole og måske en voksen uden for plejefamilien. Alt det var min overlevelse.

Jeg var 'bagud' i folkeskolen. Var på kanten af kriminalitet. Smidt ud af den private realskole i Vamdrup med ordene: "Din fremtid er en trillebør, en skovl og et par jernbeslåede træsko!" Siden dengang, har jeg altid respekteret det arbejdende folk højt. Efter at have arbejdet et år som elektrikersvend søgte jeg ind på Aarhus Seminarium. Ved optagelsessamtalen hos rektor Holt fortalte jeg om mine manglende kundskaber. Holt så på mig med sine milde øjne: "Det skal De ikke tænke på, jeg har dygtige undervisere, det er deres opgave. Min samtale med Dem går ud på, om De kan blive den gode lærer." Det blev et slid; meter for meter. Jeg fik et godt liv og en rig tilværelse.

Da min danske mor ligger på dødslejet, råber hun kun mit navn. Det vil jeg huske og tænke på. Hendes svigt dengang var måske kun et fortvivlet ønske om at knytte mig mere til hende? Måske kunne jeg ikke overgive mig af loyalitet over for min biologiske mor?

Da jeg efter min biologiske mors død sammen med mine finske brødre skulle rydde hendes lejlighed, var der billeder af mig overalt. Jeg så tidligere min biologiske mor to gange; da jeg blev konfirmeret og meget senere som voksen. Jeg kunne ikke engang tage om hende.

Det var ondskab. En skyld der aldrig forsvinder.

-

Vores statsminister bør tænke sig om.

Mette Frederiksen taler om 'solidaritet'.

Den bør vel især omfatte svage forældre?

Foretagsomhed uden omtanke er værre end dovenskab.